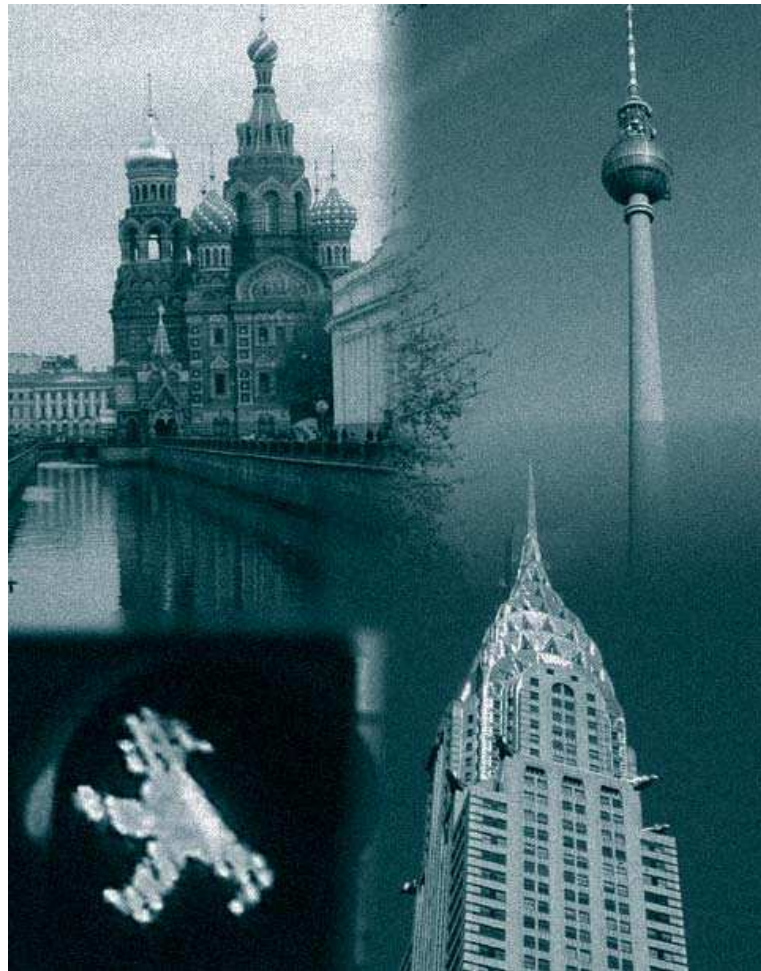

1/2004

-kune-

vojađi

26. Jahrgang, ISSN 0942-0576 und 11405

Die *kune* ist die Verbandszeitschrift der Deutschen Esperanto-Jugend e.V. und erscheint viermal jährlich. Ein Jahresabo kostet 15 Euro (Bestellung durch Überweisung auf das Beitragskonto der DEJ). Für Mitglieder der DEJ ist der Bezugspreis im Mitgliedsbeitrag enthalten. Erscheinungsweise: zweimonatlich Anzeigenpreise auf Anfrage Druckauflage: 1000 Stück Druckerei: Kirchhoff Druck-Anröchte
Titel: Nastia Kojevnikova

trajnvojaĝi kaj ŝpari	4 - 8
unu jaro en Ĉinio	10 - 11
mia kune (leteroj de legantoj)	9

vorwort

inhalt

03

Saluton!
Pliaj homoj anoncis sian helpon por kune.
Inter ili ankaŭ Sabine Hauge, kiu denove povas korektlegi. Vere fariĝas teamo, kiu verkas pri la gazeto kaj kiu faras ĝin pli bona, pli alloga.
Mi deziras al vi bonan legadon/reagon nun el Rusio (Krasnodar).
Via

Stefa

foto: Puppemastaz

letero el esperantio	15 - 17
aŭstria papilio	12 - 13
iso 2003/04	20
Vegetarier sein	26 - 28
la esperantomobilo	28 - 29
Mailinglisten	22 - 23
- ismo	23 - 24
sekso	25 - 26
adreso	30 - 31

Fervojaraj rabatoj en Germanio
=====

Plenpreze unuope, spontane kaj unudirekte vojaĝi per rapidtrajnoj en Germanio multekostas. Jam ekde biletprezado de 15 EUR por la unua persono la dua ĝis kvina pagas nur la duonan prezon, jam je unudirekta bileto. Eĉ la fervojo mem helpas vin trovi kunveturantojn:

"post ekveturo la grandeco de la grupo ne rajtas ŝanĝiĝi", sed en praktiko tio ne gravas. La kontrolisto ja nek demandas, kiom da homoj vi estas, nek notas tion sur via bileto. Kaj poste ĉiam eblas aserti, ke antaŭe kelkaj homoj estis en la necesejo aŭ aliloke.

La plej ruza ŝparmetodo, se vi estas ne tro multope, estas simpla: Afable alparolu homojn en la trajno "Ĉu vi veturas per semajnfina bileto?" Se ili

<http://reiseauskunft.bahn.de>, kie eblas elekti ankaŭ la anglan, francan aŭ italan lingvojn.

Tie sube ĉe "Verkehrsmittelwahl" elektu "nur Nahverkehr", por ke ĝi montru nur lokajn trajnojn.

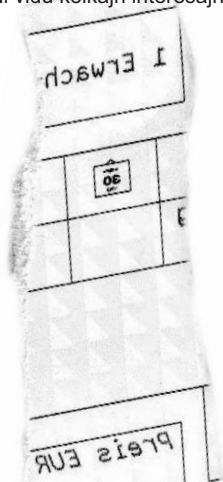
Por 21-25 Eŭroj vi rajtas ĝis kvinope uzi ĉiujn lokajn trajnojn ene de 1 ĝis 3 federacia(j) lando(j), ekde la 9a horo matene ĝis la 3a nokte venontage. Se estas festotago dum la semajno vi jam rajtas ekveturi je la 0-a horo. En kelkaj landoj eblas kontraŭ krompago uzi ankaŭ mezrapidajn trajnojn. Landa(j) bileto(j) ofte nur indas, se vi estas kelkope. En kelkaj landoj ankaŭ estas 1-persona variaĵo, ekz. en Niedersachsen por 15 EUR.

trajnvojaĝi kaj

ŝpari

<http://www.bahn.de/pv/view/home/info/mitfahrerboerse.shtml>

Aldone al tio oni perdas sian vojon en ĝangalo da komplik-kondiĉaj rabatoj. Ni vidu kelkajn interesajn.

Biletoj ne ligitaj al persono:
=====

=
La biletoj estas (almenaŭ praktike) nepersonaj. Do ne gravas, se ne la samaj homoj vojaĝas tien kaj reen. Ankaŭ se ne ĉiuj revenas, aŭ ne ĉiuj veturas la tutan distancon, ofte indas komuna bileto. Je semajnfinaĵ kaj landaj biletoj teorie

jesas, demandu kare ĉu vi rajtas kunveturi per ĝi. Funkcias tre ofte. Kaj se ne: La semajnfinaĵ bileton eblas aĉeti en la trajno, sed estas iom pli kosta. Mem alparolu la kontroliston antaŭ ol tiu venas al vi, parolu pri longaj vicoj aŭ nefunkciantaj biletaŭtomatoj. Tiam ofte kostas same, kiel en la stacidoma kaso. Ankaŭ se via trajno venas de eksterlando oni ofte nur postulas la normalan prezon.

Semajnfina bileto

Vi plej ŝparas uzante la semajnfinaĵ bileton, germane "Wochenticket", plennome "Schönes Wochenende-Ticket".

Ĝi validas aŭ sabate aŭ dimanĉe de la 0-a horo ĝis la 3-a nokte sekvontage. Dum festotago ĝi nur validas, se estas ĉiukaze sabato aŭ dimanĉo.

Dum festotago ĝi nur validas, se estas ĉiukaze sabato aŭ dimanĉo. Per ĝi vi rajtas por unueca prezo (momente 28 EUR) sola ĝis kvinope uzi ĉiujn lokajn trajnojn. Do, vi ne rajtas uzi ekz. ICE, IC, IR, D, sed nur S, RE, SE, CB, IRE ktp.

Tiel eblas veturi tra la tuta lando, sed ĉar eblas uzi nur lokajn trajnojn - kun multaj ŝanĝoj. Ofte necesas jam frumatene eki, ekzemple ĉe la landlimo, por entute povi certe atingi vian celon. La horaron eltrovu ĉe

Landaj biletoj lunde ĝis vendrede

Se vi volas/devas veturi dum la semajno: En ĉiuj federaciaj landoj ekzistas la tiel nomataj landaj biletoj, germane "Länderticket". Ofte ili validas en pluraj federaciaj landoj, malgraŭ iliaj nomoj kiuj enhavas nur la nomon de unu federacia lando. Ekzemple la "Schleswig-Holstein-Ticket" ankaŭ validas en "Mecklenburg-Vorpommern" kaj reciproke. La "Niedersachsen-Ticket" inkluzivas Bremen. Tiuj tri validas en Hamburg, kiu ne havas propran. La "Sachsen-Ticket" validas krom en Sachsen ankaŭ en Sachsen-Anhalt kaj Thüringen kaj reciproke. Superrigardo kun mapo estas ĉe

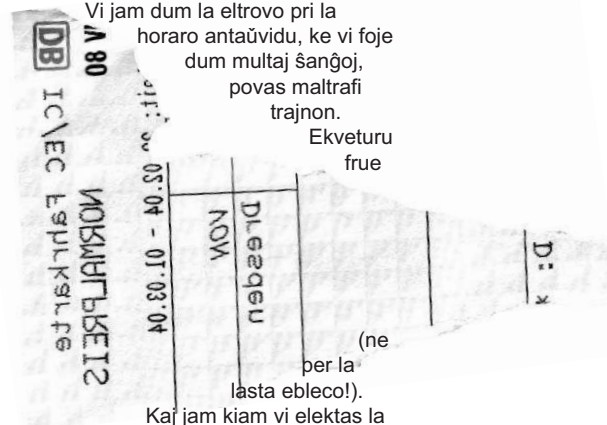
http://www.bahn.de/d_regional/view/bundesweit/info/index.shtml de tie ligoj al la landaj biletoj:
<http://www.bahn.de/pv/view/angebote/sparen/laendertickets.shtml> escepte de Nordrhein-Westfalen:
http://www.bahn.de/pv/view/angebote/regional/nrw/schoenertag_ticket.shtml kaj Hessen:
http://www.bahn.de/d_regional/view/hessen/bahnangebote/hessenticket.shtml.

konsiloj pri lokaj trajnoj

Por landaj kaj semajnfinaĵ biletoj: Kion fari je malfruoj kaj maltrafitaj trajnkonektoj?

Vi jam dum la eltrovo pri la horaro antaŭvidu, ke vi foje dum multaj ŝanĝoj, povas maltrafi trajnon. Ekveturu frue (ne per la lasta ebleco!).

Kaj jam kiam vi elektas la horaron, eltaju ne nur "vian" trajnkonekton, sed ankaŭ de ĉiu de la ŝanĝstacidomoj kelkajn pli malfruajn trajnkonektojn al via celo. Alikaze post maltrafo povas okazi, ke eltrovante pri nova konekto, vi maltrafas la venontan. En la trajno, se ĝi malfruas, ĉiam diru al la biletkontrolisto, kiun konekton vi havas, por ke tiu zorgu pri tio, ke via konektrajno atendu, se eblas. Se vi tamen maltrafis vian trajnon,

estas bona ideo dum la atendotempo lasi atesti la malfruon sur via bileto. Tion faru la fervojisto kun la ruĝa ĉapelo sur la kajo, aŭ petu en la biletgiceto se vi trovas malfermitan. Foje ili kompatas vin kaj vi rajtas uzi pli rapidan trajnon, por ke vi ne devu trankvili.

prezoj. _Se_ ili estas menciitaj en la sama bileto(!), gxis 4 kunveturantoj aldone al la 50%a (aŭ 25%-a) "Sparpreis"-rabato ricevas aldone 50%-an kunveturantan rabaton. Do havas 75%-an respektive 62,5%-an rabaton.

Atentu pri kelkaj "Plan&Spar" por eksterlando - ili ofte sur la germana parto de la vojaĝo donas nur 25%-an rabaton! Prenu unu germanan bileton

en la bileto(!), ĝi pagas nenion. Ĝis fine de septembro 2004 (aĉetotago de la bileto) eblas kombini BahnCard 25 kun "Plan+Spar". Tiel la maksimuma rabato estas por la unua persono 62,5%, por 1 gxis 4 pliaj personoj 81,25%.

BahnCard50 donas kutime 50% da rabato, escepte de kelkaj regionoj, ekz. ene de Schleswig-Holstein/Hamburg nur

Loka valido

La semajnfina kaj la landaj biletoj ankaŭ validas en multaj enurbaj busoj, tramoj ktp. Nekompleta listo estas ĉe http://www.bahn.de/pv/view/angebote/sparen/schoenes_wochende_ticket.shtml

Biletoj por distanco de pli ol 100 km

trajnvojaĝi kaj

ŝpari

07

Ŝparprezoj kun fiksitaj datoj, "Plan&Spar"

Simile kiel en aviadilo eblas antaŭmendi tien-reen-bileton kiu _nur_ validas je fiksitaj tago kaj horo. Ĝi donas 25% aŭ 50% da rabato. Inter al- kaj reveturo devas esti nokto de sabato al dimanĉo. Tio nur funkcias en rapidaj trajnoj (kiel IC kaj ICE) ekde 101 km. Komparu la prezon kun uzo de lokaj trajnoj - tie la plena prezo malpli altas, vi eble sen rabato pagas nur iom pli.

Sed vi ne semajnojn antaŭe devas fiksi la datojn kaj horojn, tien kaj reen.

La "Plan&Spar"-biletojn necesas mendi teorie minimume tri tagojn antaŭe, praktike jam multe pli frue (ekz 2 mona-tojn!) ĉar la lokoj frue elĉerpiĝas, almenaŭ por tiu prezo. La lokoj kun 50%-a rabato unue elĉerpiĝas, alia diferen-co ne estas. Eblas poste ŝanĝi la tagojn kaj horojn kontraŭ 15 EUR, sed nur laŭ la tiam ankoraŭ haveblaj bilet-

kun "Sparpreis 50" kaj alian "Plan&Spar"-bileton por la ekstergermana parto. Nepre ne maltrafu la indikitan trajnon, ĉar la kontrolisto alikaze enkasigos la plenan prezon, plus puno! Se vi maltrafas pro malfruo de alia trajno: ne gravas, vi rajtas uzi alian trajnon. Pli facilas kun atesto pri malfruo sur via bileto.

Rabatoj ligitaj al certaersono

Ekzistas rabatkartoj por 25 kaj 50% da rabato. Ekz. "BahnCard 25" donas dum unu jaro 25% da rabato kaj kostas por persono 50 EUR. Se vi havas almenaŭ unu infanon (0 gxis 14 jaran), via partnero nur pagas 5 Eur, same infanoj de 6 ĝis 14 jaraj. Teorie necesas atesto pri germana infanmono, sed ili kutime akceptas ankaŭ aliajn pruvilojn, almenaŭ de negermano. Kunportu ĉion, kion vi trovas, kaj montru ĝis ili rezignas. Vi ne devas veturi kune, ĉiu persono ricevas sian "BahnCard". Dum la mendo necesas doni bildon. Unue ili donas provizoran karton. Poste ili sendos la veran karton kun bildo al vi. Se infano ĝis 14 veturas kun gepatro(j) aŭ geavoj(j) _kaj_ estas menciita

25%. (Tial, se vi volas tien, aĉetu bileton de "Stelle", en Niedersachsen antaŭ Hamburg aŭ tra "Herrenburg", oriente de Lübeck.) Sen antaŭa decido pri konkreta trajno. Ĝi kostas 200 EUR, rabatite (partnero, studento sub 26) 100 EUR por unu jaro.

Kunveturantoj (unu ĝis kvar) de BahnCard50-havanto ankaŭ ŝparas 50%, _se_ ili ĉiuj uzas komunan bileton. La nomoj de la kunveturantoj ne gravas. La kunveturantoj ja ĉiukaze pagas 50%, kaj pro BahnCard50 ankaŭ la unua pagas la duonon.

Interreta bileto

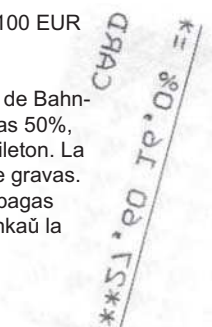
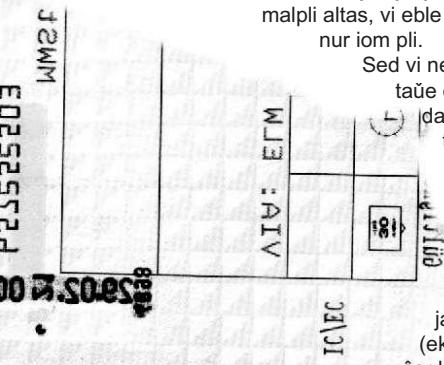
Ekde ĉ. 101 km eblas aĉeti enlandajn trajnbileton pere de la interreto. Vi bezonas aŭ BahnCard aŭ kreditkarton, kaj tiu karto kaj ĝia posedanto devas kunvojaĝi(!). Vi mem eltajpas vian bileton (PDF-formato) kaj pravas ĝian validecon per tiu karto. Eltajpo sur papero gravas, ekz. montri sur la ekrano de via komputilo ne sufiĉas. (Kia stultajo, eble ĉar tiam mankas io por stampi al ili . . .)

validas ankaŭ en la loka transporto en ĉ. 50 urboj. Se vi bonŝancas kaj la celo de via vojaĝo estas unu el tiuj urboj, vi rajtas tie uzi la lokan transporton senkoste. Se vi havas tien-

reen-bileton, ankaŭ je via forve-turtago al la stacidomo. Demandu ĉiam kaj ŝparu.

Troviĝas multaj specialaĵoj, ekzemple: la semajnfina bileto validas en kelkaj ĉelimaj re-gionoj en Bohemio (parto de Ĉeĥio).

Kelkaj limstacidomoj en eksterlando, ekz. Basel Bad, Kufstein aŭ Salzburg apartenas ankaŭ al la germana biletsistemo.

Ne miru, se vi ne komprenis ĉion tuj, oficistoj ĉe la biletiĝejoj ankaŭ ofte ne scias. Tiam vi sciu pli bone kaj insistu!

Mi zorge kontrolis ĉion, sed la informoj rapide ŝanĝiĝas. Tial mi nek povas priskribi ĉiujn rabatojn nek garanti ke ĉio (ankoraŭ) ĝustas.

La prezoj estas de februaro 2004.

Aktualajn informojn, ankaŭ pri multaj porokazaj rabatoj, trovu ĉe www.bahn.de aŭ

Leteroj de legantoj

skribu al ni: kune@esperanto.de

trajnvojaĝi

mia kune

09

fekde aprilo ĉe
www.esperanto-andi.de

Bonan vojaĝon deziras (kaj plu klarigas se vi ne komprenas ion):

Andi Münchow
dl8oap@gmx.net

helpe de Kai Pöhlmann
kpo@gmx.de

Trovi kunveturantojn eblas ankaŭ helpe de Esperanto:
www.ticket-mitfahrer.de

Pasporta servo 2004 nun haveblas ĉe
Bücherdienst,
Dr. Wolfgang Schwanzer,
Pfarrer-Seeger-Str.
9, 55129 Mainz,
Tel./Fax: (0 61 36) 4 62 32 (abends),
E-Mail:
wolfgang.schwanzner@esperanto.de

Kune interrete

* Kune nun legeblas tute interrete:
www.esperanto.de/kune/
* Se vi ne nepre bezonas la paperan kune, vi povas malmendi ĝin (kaj ni ŝparos la dissendokostojn)
* Por tio legu la pli longan klarigon en www.esperanto.de/kune/malpapere.html

Das schlichte Cover (endlich ohne die ganzen Kästen) ist wirklich schön.

Der durchlaufende rote ähh graue

Faden mit Seitenzahlen und Überschriften ist prinzipiell auch eine gute Idee, aber manchmal macht dieser Streifen alles etwas unübersichtlich, z.B. sind Artikelgrenzen schwer auszumachen. Auf den ersten Blick würde ich aber sagen, dass das kune-Design jetzt auf jeden Fall besser aussieht als vorher, schön, wenn man jetzt wieder wirklich mit Aufregung und Spannung den Umschlag aufmachen kann und noch nicht weiß, was drin steht.

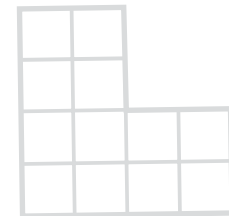
Liebe Grüße
Torben

Ĉu vi kapblas dividi tiu ĉi formon en 4 pezojn?
Kune atendas vian respondon al:

Deutsche Esperanto Jugend
Einbecker Str. 36
10317 Berlin aŭ rete:

info@esperanto.de

NEPRE NEPRE menci vian naskiĝjaron kaj retpoŝtadreson por recipi prezon:
via ĉina horoskopoj (en la germana) por 2004.
Bon ŝancon al vi!

„Mi ankoraŭ tre bone rememoras la 10an de julio - unu jaŭdo post-tagmeze, mi sidis en la biblioteko de mia universitato en Treviro, kie mi studas komputillingvistikon kaj sinologion, kaj nur volis preterpasante legi novalvenintajn retleterojn, kiam mi subite trovis la longe atenditan mesaĝon: „Vi estas akceptita de Anhuj-Universitato por studi la ĉinan lingvon por unu jaro! “Anhuj-Univer-

kaj paroli“, „gazetlegado“, „skribi“ kaj „ĉina geografio kaj kulturo“, kiuj progresas laŭ la ĉiam sama skemo: novaj vortoj, leciono teksto, ekzercoj. Eble post kelka tempo iomete enuiga, sed komence mi estis tiel venkita de la rapideco, je kiu la instruistoj parolas, kaj la amaso da novlernendaj vortoj, ke mi tute ne enuis. En la pasintaj kvar monatoj mi kompreneble faris progreson, sed kvankam mi antaŭe jam dum du jaroj lernis la

spertis multegajn rimarkindajn situaciojn, agmanierojn ktp. kaj povus skribi cent paĝojn pri Ĉinio kaj la ĉinoj... Ĉar GEJ ne (plu) havas la monon por tiel ampleksa kune-numero, mi ĉi tie nur epizodece priskribas kelkajn speciale strangajn aŭ amuzajn aŭ neatenditajn, tamen eble relative suprajajn aferojn. La plej tuda afero por eksterlandano en Ĉinio estas, ke la homoj surstrate senĉese gapas al mi kaj ofte frustras aŭ vokas

Kiel jam evidentiĝis, kiam mi menciis la prezojn por busoj kaj taksoj, tre malmultekostas ĉiuj aferoj, kiuj ne venas al eksterlando: Simpla fritita riz-plato kostas 3 RMB; bonega manĝado en restoracio malpli ol 15 RMB; bonkvalita ĉemizo 30 RMB; 1500-paĝa, bone bindita vortarego 150 RMB; lumdisko 3 RMB; lumdiskego 6 RMB. Problemo estas la amase neleĝe produktitaj lumdiskoj kaj lumdiskegoj - tre malfacilas trovi

unu jaro en

Ĉinio

11

sitato? Ĝi troviĝas en Hefeĵ, la ĉefurbo de la provinco Anhuj, 400 km okcidente de Ŝanhajo, do en la mezo de Orientĉinio. Ĉi tie mi alvenis fine de aŭgusto kun 30 kg da pakajoj kaj grandaj atendoj: Antaŭe mi legis kaj aŭdis kompreneble multajn diversajn rakontaĵojn pri Ĉinio kaj la ĉinoj kaj nun volis finfine sperti la realan vivon en la plej loĝantriĉa lando sur la tero. Pri Hefeĵ mem mi trovis tute malsamajn nombrojn de enloĝantoj (inter 700 000 kaj kvin milionoj), sed ŝajne la grandeco pli-malpli kompareblas kun Munkeno. Tamen mia urbo iel ŝajnas esti pli malgranda: Ekzemple Hefeĵ havas nek metroon nek tramon, nur la ofte plenŝtopitajn publikajn busojn: Iel nekutime por germanoj estas, ke ne ekzistas horaro - sed ankaŭ ne necesas, ĉar fidine proksimume ĉiujn dek minutojn venas buso, kiu portas onin por la ĉiam sama prezo de 1 RMB (1 RMB = 0,10 eŭroj), kien vi volas. (Eĉ preni taksion por multkilometra distanco kostas nur 5 RMB.) Anhuj-Universitato havas apartan loĝejon por la ĉirkaŭ 80 eksterlandanoj, kiuj studas ĉi tie la ĉinan lingvon en tri diversnivelaĵoj kursoj, el kiuj mi vizitas la mezan. De lundo ĝis vendredo mi havas antaŭtagmeze kvarhoran instruadon en la fakoj „meznivela ĉina“, „aŭskulti

ĉinan, mi ankoraŭ nun ofte ne bone komprenas, parolante kun ĉinoj. Sed mi estas pli kaj pli lerta en tio, diveni la signifon, kompreninte nur ĉiun dekan vorton de iu parolo. Jam en la unua semajno mi renkontis lokajn esperantistojn, kun kiuj la komunikado kompreneble multe pli facilas. Oni jam invitis min paroli esperantlingve antaŭ aŭskultantaro de 70 junuloj pri la lingva situacio kaj la Esperantomovado en Eŭropo: Estis kadre de la varbado por la Esperanto-kursoj en alia universitato, kie la studentoj devas elekti duan fremdan lingvon post la angla: la francan, germanan aŭ Esperanton. Ĉiujare partoprenas inter 20 kaj 40 studentoj en la Esperanto-kursoj. Antaŭ nelonge mi ankaŭ en mezlernejo parolis kun klaso de 13-jar-aĝaj infanoj pri Esperanto. Nu, fakte ili ĉefe demandis min (angle) dum unu horo la tipajn aferojn: Ĉu vi ŝatas Ĉinion/Hefeĵon/nian lernejon? Kiu estas via plej ŝatata kantisto/futballudanto? Kio estas via plej ŝatata koloro/manĝaĵo? Ĉu ni povas amikiĝi? ktp. Sed mi ankaŭ povis ekzerci kelkajn Esperantajn kaj germanlingvajn frazojn kun ili. Bedaŭrinde fine de la kurso ĉiu el la 40 klasanoj volis havi aŭtografon kun mia germana *kaj* mia ĉina nomo ... Kompreneble mi

„laŭ-ŭaj“ aŭ „ŭajĝŭoren“ - kiuj simple signifas „eksterlandano“. Normale estas neniu insulto aŭ malamikeco, estas la nura surprizo hazarde renkonti iun, kiu havas tute ne la saman aspekton kiel 99,99 % de la ĉitiejaj homoj (speciale kiel homo kun barbo kaj longa hararo). Estas interese, ke mi iun tagon vizitante turisman montaron subite mem spertis, ke mi gapis al eksterlanda grupeto - kaj eĉ iomete opiniis, ke ili aspektas vere strangaj kun iliaj grandaj nazoj ... Se vi iel havas la koncepton de la ĝentilega aziano, sci, ke tio ne etendiĝas al la publika sfero, al nekonataj homoj: La trafiko ekz. estas relative kaosa - busoj, aŭtoj, biciklistoj kaj piedirantoj ĉiuj senrespekte klopodas pri loko sur la stratoj. En publikaj busoj kelkfoje maljunuloj kaj lamuloj devas stari, ĉar neniu junulo ofertas sian sidlokon. Oni ofte tute ne respektas sekvantarojn kaj simple ŝovas la aliajn flanken. Samtempe estas vere malagrabla, kiam preferan traktadon eksterlandanoj ĝuas: Normale en restoracioj mi tuj estas gvidata al neokupita tablo, dum la ĉinoj devas atendi dum longa tempo. Eble en Germanio oni diskriminacias eksterlandanojn, sed en Ĉinio oni certe diskriminacias *en*landanojn.

originalojn. Krome, se ne temas pri grandmagazeno, vi povas kaj devas ĉie marĉandi - speciale al eksterlandanoj oni ofte diras multoble tro altan prezon: Ekz. por simpla ĉapo mi pagu 35 RMB, diris la vendistino -- finfine mi pagis 8 RMB. Kelkfoje mi ankaŭ simple pagas la prezon (ekz. al la legomvendistoj), ĉar por mi kiel „riĉa“ eksterlandano ja vere ne estas en ordo, doni 1,40 RMB por 500 g da pomoj. Kiam mi estis ĵus alveninta en Ĉinio, mi trovis ĉion tiel fremda kaj stranga. Nun mi ofte miras, kiel mi povis tiel opini - ĉu ne estas tute normala, ke mi ĉie kaŭzas sensacion per mia simpla ĉeesto, ke mi klopodas senrespekte kiel eble plej rapide enbusiĝi, ke mi nur pagas kelkajn eŭro-cendojn por manĝado? La tiel nomata alkutimiĝo ... Kaj finfine la veraj, homaj diferencoj evidente ankaŭ estas multe malpli grandaj ol atendite. Kiel ajn, mi jam antaŭĝojas, kiajn germanajn strangaĵojn mi rimarkos post mia reveno ...

Torben Prokscha
torbenius@web.de

(Pu Xuetao, signi-
fas Torben)

浦学涛
浦学涛

Abbild-Trugbild?

Im Zuge meiner Wohnungsrenovierungs- und Umzugsarbeiten (wie schön; eine neue Wohnung!) mußte ich wohl oder übel all meine

Abbild

diesen Meisterwerken auffiel, ist ein Foto einer verschlupften Kathi.

Wieso, ernsthaft, wieso besitze ich solch ein Foto von mir? Wieso wurde es überhaupt aufgenommen, und noch schlimmer; wieso - im Zeitalter

Trugbild

sind die Geschichten die damit zusammenhängen verloren. Das Foto alleine ist, wenn schon nicht wertlos, so doch unwichtig geworden.

Katharina Tanzberger
Wer mehr zu Bild, Foto und Film lesen will, es gibt auch wissenschaftlich fundiertere Berichte; u.A. von Paul

Virilio.

Wenn wir unsere Übertreibungskunst nicht hätten, hatte ich zu Gambetti gesagt, wären wir zu einem entsetzlich langweiligen Leben verurteilt, zu einer gar nicht mehr existierenwerten Existenz.

Thomas Bernhard, Auslöschung

aŭstria papilio

Sachen packen und notgedrungen endlich auch aussortieren. Schrecklich was sich da alles angesammelt hat. Unter anderem mußte ich auch wieder mein gesamtes Bildarchiv durchsehen, was für ein Graus! Grob geschätzt acht Kilo Fotos besitze ich, verteilt auf mehrere Kartons. Doch was mir unter all

der digitalen Fotografie - habe ich es auf eine Bild-CD gebrannt?! Wer kam nur auf die Idee einen solchen Schnappschuß zu machen?

Sentimentale Werte?

Zum Andenken (an was)?

Unwillkürlich hinterfrage ich die nächsten Fotos, die mir in die Hände fallen, wieso diese Motive, wieso nicht andere, wieso mache ich überhaupt Fotos? Ist es doch außerdem oft enttäuschend Fotos zu sehen, die der Wirklichkeit -oder meiner Erinnerung- nicht gleichen.

Doch dann finde ich auch andere Fotos, solche, bei denen mir Geschichten einfallen, Gespräche, Ausflüge, Freundschaften... Und dann steht das Foto nicht mehr alleine da, sondern ist Auslöser von Gefühlen geworden.

Das ist wohl auch das komische an alten Fotos, wenn man die Abgebildeten nicht mehr kennt,

esperanto trovaĵo

Was soll's, wie wirklich ist schon die Wirklichkeit eines Fotos?!

Esperanto trovaĵo #3

trovita en junulargastejo en Germanio, novjaro 2003/04

dankon Judith!

WIESO?!

Esperanto-Lehrer gesucht

Wer kennt das nicht: Da hat man im Bekanntenkreis, an Schule oder Uni Werbung für Esperanto gemacht und sogar eine Handvoll Interessierter gefunden, und dann kommt kein Anfängerkurs zustande, weil sich kein Lehrer findet. Leider sind bzw. fühlen

der sog. Esperanto-Grundausbildung wird ein breites Allgemeinwissen über Grammatik und Literatur des

sich nur wenige Espis in der Lage, selbst einen Kurs zu leiten. Da es keine staatliche Ausbildung für Esperanto-Lehrer gibt, kann man daraus niemandem einen Vorwurf machen, man kann aber selbst Abhilfe schaffen - und genau dafür hat die Ortsgruppe Herzberg am Harz die Grundlagen geschaffen.

Bereits seit vier Jahren werden in Herzberg regelmäßig Studien-seminare zu den verschiedensten Themen durchgeführt und seit der Gründung des Esperanto-Zentrums für Aus- und Weiterbildung werden auch mehrere Studienabschlüsse angeboten, die vom Deutschen Esperanto-Bund (DEB) anerkannt

Esperanto, über die Geschichte der Bewegung, Öffentlichkeitsarbeit uvm. angeboten. Dieser Abschluss ist prüfungsfrei und auch Leuten zu empfehlen, die nicht Lehrer werden wollen. Esperanto-Kursleiter wird, wer neben der Grundausbildung weitere Seminare zu Didaktik besucht und eine Lehrerprüfung ablegt.

Esperanto-Lehrer kann sich nennen, wer als Kursleiter zwei weitere Prüfungen ablegt. Aber selbstverständlich kann man auch einfach so an den Herzberger Seminaren teilnehmen, wenn einen das entsprechende Thema interessiert.

Durch Förderung des DEB wurden die Teilnahmebeiträge für unter 27-jährige auf 0 EUR gesenkt (sonst mind. 25 EUR). Bei rechtzeitiger Anmeldung stehen kostenlose Übernachtungsmöglichkeiten bei örtlichen Espis zur Verfügung.

Weitere Informationen sowie Termine und Themen der nächsten Seminare findet ihr unter

www.esperanto-zentrum.de

Karaj Kun(e)homoj, nun mi daŭrigos pri

Mr. Britling kaj Herr Heinrich

En sia „Mr. Britling Sees it Through“ H.G. Wells trovas multe da eblecoj kompari anglojn kun ne nur

„Do finfine lupo venis“, diris Herr Heinrich. „Mi deziras, ke mi ne estus sendinta mian antaŭpagon al tiu Esperanto-kongreso. Mi estas certa, ke ĝi estos prokrastita.“

„Vidu!“ diris Teddy marde tre bonhumore al Herr Heinrich kaj alten tenis la gazeton, en kiu „La sangoverŝado en Dublin“ subpremias la „Miltonubaro leviganta“ al iom

letero el esperantujo

15

germanoj, sed ankaŭ kun usonanoj, belgoj kaj aliaj. Kontaktante flandrajn militrifugintojn li ekzemple indigniĝas, ke unu el ili riskas mallaŭdi la anglan bieron! Nu jes, afero de gusto. Sed mi mem spertis eĉ pli drastan ekzemplon de belga „bierŝovinismo“. Dum Esperanto-aranĝo unu belgo eĉ ne hezitis favori belgan bieron kompare al – imagu! – La germana biero! Mi ne ĝuste estas fakulo pri biero, sed tio ja estas tute klare por ĉiu (germano): Ne povas esti pli bona biero en la mondo ol la germana, kompreneble! Mi tamen lasis lin en lia eraro kaj invitis lin al – franca – vino. La verŝisto ne estis franco, alikaze mi kompreneble estus petanta germanan vinon kaj lian malŝatan mienon mi rebatus per: „Jam la romianoj ...“ ktp. Nu, Mr. Britling (Wells) faras multajn aliajn observojn koncerne malsamajn popolojn, sed reen al Herr Heinrich, nia Esperanto-heroo:

Ĵaŭdon, la 23an de julio, la aŭstrijhungaria ambasadoro en Beogrado transdonis sian neplenumeban ultimaton al la serbia registaro kaj postulis respondon interne de kvardek ok horoj ...

„Tio estas la hurlado de la lupo“, diris Mr. Britling al Herr Heinrich.

malgrava loko. „Kion ni diris al vi?“ diris Mrs. Britling. „Neniu deziras eŭropan militon.“

Sed la gazeto de merkredo subtenis liajn antaŭtimojn. Germanio ordonis al Ruslando, ke ĝi ne mobilizu.

„Tutcerte Ruslando mobilizos“, diris Herr Heinrich.

„Aŭ por ĉiam poste tenos la pacon“, diris Teddy.

„Kaj tiam Germanio mobilizos“, diris Herr Heinrich, „kaj tiam la tuta feriado pereos. Ankaŭ mi devos mobilizi. Mi devos iri batali. Mi havas miajn paperojn.“

„Mi neniam antaŭe imagis vin kiel soldaton“, diris Teddy.

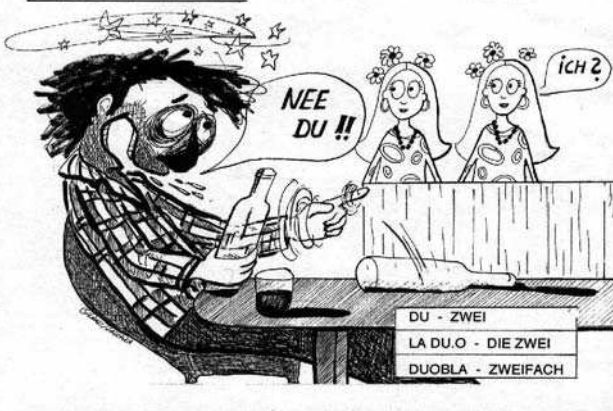
„Mi ŝovis mian servon ĝis al mi faris mian disertacion“, diris Herr Heinrich. „Nun ĉio tio estos – Piff! Kaj mia disertacio preparita je tri kvaronoj.“

„Tio estas malagrabla“, diris Teddy.

„Verdamnte Dummheit!“ diris Herr Heinrich. „Kial ili faras tiaĵojn?“

Ekas la milito

DIE KONFERENZ

Austrio bombadis Beogradon; Ruslando mobilizis ... la konferenco de la porpacaj asocioj estis prokrastita ...

„Mi ne vidas, pro kio konflikto inter Ruslando kaj Austrio nepre enmiksiĝu okcidentan Eŭropon”, diris Mr. Britling. „Nia koncerno estas nur Belgio kaj Francio.”

Sed Herr Heinrich sciis pli bone, „Ne”,

Herr Heinrich nun fariĝis ĉefaj faktoj de la situacio en Dower House [la sidejo de Mr. Britling]. La du pli malgrandaj Britlings mobilizis energie sur la planko de sia ludoĉambro, ili havis cent naŭdek ludsoldatojn kun konsiderinda amaso da ekipaĵo, kiel kanonoj kaj vagonoj ... Intertempe Herr Heinrich konfesis preskaŭ promiskue la komplikecojn de siaj problemoj per ĝis tiam neatendita

La dimanĉa poŝto alportis la decidon.

Dum la tagmanĝo ili parolis pri politiko. [Herr Heinrich:] „Mi estas komplete kontraŭ iu ajn milito.”

„Tiam, pro kio iri?” demandis Mr. Britling. „Restu ĉi tie ĉe ni kaj ne respondu al la postuloj je mobilizado.”

„Sed tiam mi perdos tute mian landon. Mi perdos miajn paperojn, mi estos

sagao”¹, li sukcesas sendi leterojn al Mr. Britling; per la memoro je li, kune kun la multaj propraj interpersonaj spertoj de Mr. Britling en Germanio, li subtenas ĉe Mr. Britling la relativigon de ekestanta popola malamo.

Tiu libro estas fakte tre engaĝita; kaj jam pro sia honesteco koncerne tian tiklan temon, mi opinias, ke ĝi meritus tradukon en Esperanton.

Mi menciis antaŭe, ke, kompreneble,

letero el

esperantujo

17

li diris, „tio signifas militon. Ĝi venis. Mi aŭdis konversaciojn pri tio multfoje. Sed mi neniam imagis, ke ĝi nepre venus. Ach! Ĝi konsideras neniun. Tiel longe kiel Esperanto estos neglektata, ĉiuj tiuj aferoj neeviteble okazos.”

emocia intereso por la filino de la vilaĝa gastejestro. Ŝi estis trankvila, bonvolema junvirino, laŭnome Maud Hickson, al kiu la juna viro laŭŝajne, estis doninta la pli poetan nomon Marguerite.

elpelito. Mi devas iri.”

„Mi supozas, viro devas iri kun sia lando”, Mr. Britling pripensis.

„Se estus nur unu lingvo en la tuta mondo, tiaspecaj aferoj ne okazus”, klarigis Herr Heinrich. „Ne ekzistus angloj, ne germanoj nek rusoj.”

„Nur Esperantistoj”, diris Teddy.

„Aŭ Idistoj”, diris Herr Heinrich. „Mi ne estas certa pri kiu. El certaj vidpunktoj Ido estas multe pli bona.”

„Eble tiam necesus fari militon inter Ido kaj Esperanto por findecidi pri tio”, diris Teddy...

„Verdamnte Bummelei!” Estas la lastaj vortoj de Herr Heinrich antaŭ la foriro.

La vortoj de Teddy tuj kiam la taksio forigis Herrn Heinrich el la vido: „Kun kiu ni nun ludu skaton?”

Nu, tiun Ido-an problemon ni ja ne plu havas, kaj sen milito. Simple per uzo, sperto kaj konvinko, kaj ni ja scias ankaŭ, ke la aliajn konvinkojn de Herr Heinrich oni devas relativigi. Herr Heinrich nun ne iros komplete „el la

la monujo de la Esperantistoj tre influas la kongresemon de ili. Koncerne la nombrosalton de la aliĝoj por Parizo 1914, mi tamen kredas, ke ĉifoje ne nur la monujo de la Esperantistoj decidis (same kiel ĉe la jubilea en Varsovio). Parizo ja tucerte estas tre atraktiva urbo, sed mi pensas, ke, sentante la danĝeron de milito, la Geesperantistaro sen interkonsento volis ankaŭ demonstri la unuecon de la homaro kaj demonstracii kontraŭ la „malamikete de las nacjes” (ĉu vi memoras la Borovko-leteron? – “kune” 5/02).

Mi intencis mallonge komenti la tiamajn eventojn, sed mi decidis serĉi taŭgan tekston de samtempulo, kiun mi facile trovis. Tion venontfoje, do,

ĝis ... (Dirk Willkommen)

La konferencon de porpacaj asocioj preparis Alfred Hermann Fried kunlabore kun Bertha von Suttner. Fried (Vienano, 1864-1921), ricevinto de Pacnobelpremio en 1911, fondinto de „Deutsche Friedensgesellschaft” (1892) kaj fervora Esperantisto (artikoloj, lernolibro) ... Bertha von Suttner, *1843 en Prago, fondintino de „Österreichische Gesellschaft der Friedensfreunde” (1891), Pacnobelpremio 1905, unua Nobelpremio por virino. Ŝi mortis tuj antaŭ la ekkomenco de la milito 21.06.1914. Ŝi skribis tre sukcesan, romanon „Die Waffen nieder” (1889). Alfred Nobel legis ĝin kaj skribis entusiasman leteron al ŝi.

Vendredo aperigis fotojn pri la mobilizo en Vieno, kaj la novaĵon, ke Beogrado brulis. Junaj homoj en pajlaj ĉapeloj, tre similaj al anglaj aŭ francaj aŭ belgaj, paradantaj en la stratoj de Vieno, portante flagojn, standardojn minace, blovante trumpetojn aŭ svingante ĉapelojn. La sabato vidis la tutan Eŭropon mobilizanta, kaj Herr[n] Heinrich sur la biciklo de Teddy en sovaĝa ĉaso de vesperaj gazetoj ĉe la stacio. Mobilizo kaj la emocioj de

„Ofte ni parolis kune, ho jes ofte”, li asertis al Mrs. Britling. „Kaj nun ĉio devas fini. Ŝi amas florojn, ŝi amas birdojn. Ŝi estas plejeble dolĉa kaj senkulpa. Mi instruis al ŝi multajn germanajn vortojn kaj plurfoje mi provis desegni ŝin, kaj nun mi devos iri kaj neniam revidi ŝin.” ...

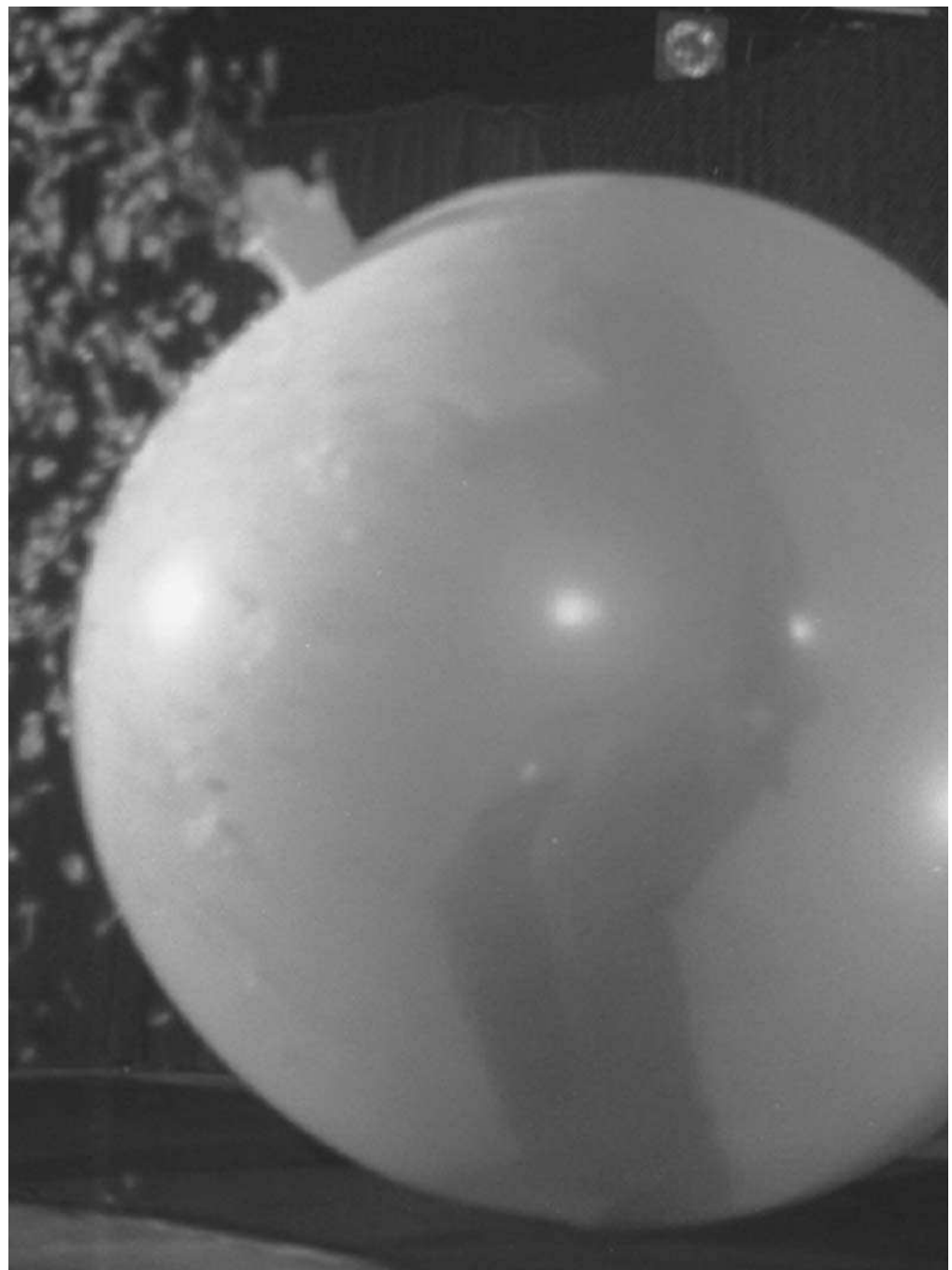
„Kaj jen Billy [la sciuro]! Kiu nun transprenos la edukadon de Billy?” ...

¹Per tiu ĉi formulo la mezepoka islanda sagao anoncis, ke koncerna persono ne plu aperos en la rakonto. Oni ankaŭ povas uzi la formulon metafore

Junas

foto: Ivo Miesen

sorčisto en balono

foto: Ivo Miesen

Naturmedio — strukturado, ekspluato, protekto

Kiu ekkonatiĝis kun la pluvado kaj la senkompromisa domestrino de la junulargastejo lastjare en Treviro, estis tutcerte agrable surprizita de la Naŭmburga IS. La "veterdio" favoris

koncerto de Ĵomart kaj Nataŝa venigis larmojn en la okulojn de multaj aŭskultantoj. Ĉefe ili ludis novajn kantojn, sed ankaŭ malnovajn, kiel la tre konata "Amu min". „Junas kaj pli Junas“ dancigis siajn aŭskultantojn. La Novjara Koncerto estis tre disputata. Do, la plej unua koncerto de VVĈP ankaŭ estis la lasta. La plej konata grupo de la mondo, kiu jam vendis miliardojn da lumdiskoj (laŭ propra varbado) donis multegajn aŭ

IS en la germana televido: Ankaŭ tio okazis en Naumburg. Estis longa kontribuo en la vesperaj novaĵoj de MDR, regiona televidstacio. Estis nur iomete mirinde, ke la ĵurnalisto partoprenis en la Tokipona kurso por lerni ion pri Esperanto!

Mia persona fina rimarko? IS plaĉis al mi. La IS-anoj havis grandan elekton inter la diversaj programeroj, kaj tio

DOLLMÄTSCH – Ein Spiel für Sprachfreaks

Im November fand wie jedes Jahr in München die Spielwies'n statt. Schon recht bald wurde ich auf das Spiel Dollmätsch aufmerksam, weil mir auf der Packung schon das Wort Esperanto grün entgegenleuchtete.

iso 2003/04

dollmätsch

21

ĉi-jare la esperantistojn, ĉar preskaŭ ne pluvis dum la tuta aranĝo. Eĉ la respondeculoj de la junulargastejo ŝajnis feliĉaj pri la IS-anoj, kaj nun oni jam pripensas, ĉu iam en la proksima aŭ malproksima estonteco okazos IJK en Naumburg.

Tute eksterordinara estis ĉi-jare la prelego pri Tokipono. Tokipono estas alia planlingvo, sed kiel Oleg ĉiam asertis, ne kiel Esperanto por disvastigi amikecon inter la homaro, sed por disvastigi modestecon. La simpla kialo: En Tokipono ekzistas nur tre malmulte da vortoj, do ofte unu tokipona vorto havas diversajn Esperantajn signifojn, ekzemple "lili" povas esti eta, malgranda, malgrava, ktp. Povas esti, se oni mendas vinbersukon en Tokipona restoracio, ke oni finfine ricevas akvon. Do, ne tiel amuze, ĉu ne?! Oleg donis entute ne nur unu aŭ du, sed eĉ kvar sekvajn kursojn de Tokipona. La rezulto estis, ke kelkaj partoprenantoj preskaŭ flue parolis tiun lingvon.

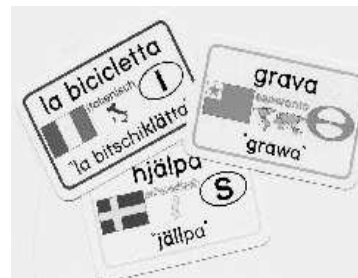
Sed okazis multaj aliaj interesaj aferoj en IS. La vesperprogramo estis, kiel kutime, bonega. Henri de Sabates estis unu el la plej bonaj programerpunktoj. Li imitis tute sola sur la scenejo busvojaĝon. Kaj la

toگرامojn al la fanatikuloj. Ĝi ver ŝajne nun finfine bonŝance realigos la planon iri al Grenlando por ripozoj tie. Certe grandega helpo por la LKK kaj ankaŭ por multaj partoprenantoj. La fino de la belega IS-vesperprogramo estis la Internacia Vespero. La IS-poemo esprimis la sentojn de multaj homoj de IS kaj ankaŭ la spontanea Dadaismo-prezentado de Tali Wandel, kion preskaŭ neniu atendis, fascinis multajn. La noktaj filmoj estis por ĉiuj, kiuj ne volis jam enlitiĝi je la unua aŭ dua horo. La konata filmo "Adiaŭ Lenino" subtitolita en Esperanto estas nur unu ekzemplo, kion multaj rigardis.

Sed kompreneble IS estis multe pli ol Tokipona Kurso kaj vesperprogramo. La tuttaga ekskurso al "Ferropolis" – la tiel nomata "Fera Urbo" apud Dessau estis bona ekzemplo por la misuzado de la teraj trezorejoj kaj tiel ankaŭ konkuris kun la IS-temo "naturmedio". Estis busvojaĝo al la eksa brunkarba minejo. Hodiaŭ pli ol dek jarojn post la fino de GDR kaj la samtempa fino de la karbominado oni povas nur supozi kiel la loko tiam aspektis. Post la vizito en la fera urbo oni iris al vingustumado en Freyburg apud Naumburg.

signifas, se oni ne volas partopreni en iu prelego, oni ĉiam trovas alternativon. La vesperprogramo kaj ĉefe la prelegoj estis bonaj. Eble mi ankaŭ opinias, ke naturmedio estas interesa temo. Nur domaĝe, ke tio okazis dum la vintra IS kaj ne en IJK en somero, kie oni povus samtempe sperti la naturmedion. Mi pensas, ke iel mankis la kontakto inter la ekstera popolo kaj la esperantistoj. Venis tre malmultaj eksteruloj kaj mi demandas min kial. Ĉu malmulte da varbado? Ne vere povas esti, ĉar Sebastian Kirf varbis en sia Esperantokurso kaj eĉ la televido raportis pozitive pri la Internacia Seminario.

Stephan Mayer
Stephan-HD@gmx.de

Es handelt sich dabei um ein Spiel für die ganze Familie, während dessen Verlauf man ganz nebenbei spielerisch einige wichtige Begriffe in den Sprachen englisch, esperanto, französisch, italienisch, polnisch, schwedisch, spanisch und türkisch lernt. Das Prinzip ist schnell klar: man sammelt so viele Karten wie möglich mit der gleichen Bedeutung auf unterschiedlichen Sprachen. Gewinner dieses unterhaltsamen Spiels ist der oder diejenige, wer nach einem festgelegtem Zeitraum die meisten Karten gesammelt hat – eigentlich jedoch jeder, da man jedesmal ein paar neue Wörter in fremden Sprachen kennenlernt. Die Regeln können je nach Lust und Laune abgeändert werden. Der Autor Klaus Sommer ist übrigens kein Esperantist, aber sehr interessiert und auf dem besten Wege, noch einer zu werden. Ich halte das Spiel für eine gute Möglichkeit, Esperanto unter Spielefreunden bekannter zu machen. Preis: ca. 18 Euro
Kontakt: Verlag Sommi, Hausnummer 5, 07985 Gablau, Tel.: 036621/24068, verlag@sommi.biz
Spielwies'n: 12.-14.11.2004 -
Homepage: www.spielwies.de
Karulin' Verena Hötzl
carolin_hoetzl@web.de

Für Esperanto gibt es viele Mailinglisten

Diese sind unter anderem zu finden unter: <http://purl.org/net/dissendo>

Die Anmeldung zu den Listen ist relativ einfach!
Für die von mir genannten Listen bei

Informationen & Diskussionen:

Esper-German-subscribe@yahoogroups.com (GEA/UEA)

Reaktionen auf Zeitungsartikel:

reagolisto-subscribe@yahoogroups.de (GEJ/GEA)

(GEA)
herepasejo@yahoogroups.de (GEJ)

Mecklenburg-Vorpommern:

Niedersachsen:
Esperanto-EMAS-subscribe@yahoogroups.com (GEA)

Nordrhein-Westfalen:
revelo-subscribe@yahoogroups.com (GEA)

Kurso de Esperanto:
germanaj-mentorj-KdE-subscribe@yahoogroups.de (GEJ/GEA)

Weitere nichtöffentliche Listen existieren, die Aufnahme erfolgt bei Mitarbeit in der entsprechenden Kommission.
Informationen über weitere Listen, die genutzt werden, nehme ich natürlich

Mailinglisten

- ismo

23

Yahoogroups muss man sich zuerst bei Yahoo registrieren, dann kann man sich in die Listen eintragen bzw. eine Mail an die aufgelisteten Adressen schicken..

Auf der obengenannten Übersichtsseite steht, wie man sich anmelden kann.

Speziell hinweisen möchte ich auf die bundesweiten Email-Verteilerlisten sowie die für einzelne Bundesländer, Ortsgruppen bzw. Kommissionen. In Klammer jeweils der Hauptnutzerekreis:

GEJ = Germana Esperanto-Junularo
GEA = Germana Esperanto-Asocio
UEA = Universala Esperanto-Asocio
Nachfolgend nun die Liste, der mir bekannten öffentlichen Verteilerlisten:

Bundesweite Verteiler:

Informationen, Ankündigungen:
Dej-subscribe@yahoogroups.com (GEJ)

Diskussionen:

dej-forum-subscribe@yahoogroups.de (GEJ)

Reago-subscribe@yahoogroups.de (UEA)

Bundesländerlisten:

Baden-Württemberg:
Baveleto-subscribe@yahoogroups.com (GEJ/GEA)

Bayern:
bavaesperanto-subscribe@yahoogroups.com (GEA)
Belespero-subscribe@yahoogroups.de (GEJ)

Berlin:
b-s-e-subscribe@yahoogroups.com (GEJ)
esperanto.berlin@esperantoland.de (GEA)

Brandenburg:
siehe Berlin

Bremen:

Hamburg:
esperanto-hamburg-subscribe@yahoogroups.de (GEJ/GEA)

Hessen:
helolisto-subscribe@yahoogroups.de

Rheinland-Pfalz:
herepasejo@yahoogroups.de (GEJ)
Saarland:
herepasejo@yahoogroups.de (GEJ)

Sachsen:
eo-sachsen-subscribe@yahoogroups.com (GEJ)

Sachsen-Anhalt:
siehe Sachsen

Schleswig-Holstein:

Thüringen:

Ortsgruppenlisten:
Tübingen:
eo-tue-subscribe@yahoogroups.com (GEJ)

München:
mej-subscribe@yahoogroups.de (GEJ)

Kommissionslisten:
Internet (IReK):
dej-retejo-subscribe@yahoogroups.de (GEJ)

Öffentlichkeitsarbeit (KAPri):
kapri-subscribe@yahoogroups.de (GEJ)
Mentorenprogramm der GEJ für

gern entgegen per Email an Julia.Noel@esperanto.de bzw. per Post an Julia Noe, Katharinenstraße 4, 69-321, 70182 Stuttgart.

Fundamentismo

En sia leginda letero en /kune/ 5/2003 s-ro Willkommen demandas, "kion opinias niaj fundamentistoj" pri lia propono de distingo inter 'fundamentalisto' (ĝenerale ideologia radikalulo) kaj 'fundamentisto' (fidelulo al kaj gardanto de la Fundamento de Esperanto). Nu, kiel apartenanto al la dua grupo (espereble ne al la unua), mi respondas per "letero el Esperantujo". Distingo estas nepra, kaj mi akordas kun Willkommen pri la internacia vorto 'fundamentalist/o', sed kial oni diru 'fundamentisto'? Ĝi ja estas derivaĵo de 'Fundamento', do plene Esperanta vorto. Kaj kion signifas la sufiks(oid)o '-ist'? Unue (laŭ nPIV) personon, kiun profesie aŭ almenaŭ ofte okupas io. Laŭ tio kiel 'fundamentisto' min la plej multan tempon okupu la esplorado de la "Fundamento de Esperanto". →

Hontige, sed ne estas estas tiel. Jen min savas la dua signifo de '-ist': 'ismano' (ekz. 'marksisto')! Mi povas resti simpla adepto de la Fundamento studante samtempe aliajn aferojn. Sed haltu, ĉu por tiaj aferoj ne ekzistas propra sufiksoido, nome "-an"? Jes, kaj tio estigas jenan situacion: Du sufiksoj kun (parte) sama signifo ('-an' kaj '-ist') kaj unu kun du malsamaj ('-ist' 1. kaj 2.) - nedece en planita lingvo kun

Sekso

"Ĉu mi rajtas korekti vin?"
Tiun demandon el /kune/ 5/2003 mi respondas jese kaj tuj komenciĝas per atentigo al ofta eraro en Esperantujo: la misuzado de la gramatikiloj pri seksaj. "Sekso" estas la lingva esprimo de la natura distingo inter

bazo havas femalan derivaĵon, sed ne masklan; por viroj oni devas uzi la pli ĝeneralan bazon, ekz. 'junulo' - 'junulino' ('virjunulo' oni malofte diras); dum do ĉe 'junulino' la sekso estas videbla, ĉe 'junulo' oni ne scias, ĉu temas pri viro aŭ nur pri ajna juna persono.

Pro multaj kialoj (2) la E-istoj ne bone scias, ĉu vorto apartenas al tipo B aŭ C, do ĉu ili rajtas uzi la simplan

'ŝi' indikas ĉiam virinon, 'li' origine estas sen nura indiko maskla kaj referencas ĝenerale al ĉiu persono, de kiu oni ne scias, ĉu li estas viro aŭ virino. Ĉar ne ekzistas pure maskla pronomo, oni devas uzi 'li' ankaŭ, se oni tutcerte parolas pri viro, tial multaj ĝin opinias pure maskla, kaj ekuzis 'li/ŝi', 'ŝili', 'ri' kaj kion ajn, por ricevi neŭtralan pronomon; sed ankaŭ tio estas ja superflua (kaj kontraŭfundamenta). Se vi ne volas

-ismo

optimumigita gramatiko, kaj ne intencita de Zamenhof. La duan signifon de '-ist' paŝon post paŝo trudas internaciaj vortoj kun la signifo de 'ismano', kiuj finiĝas je '-ist' (ekz. germ. 'Marxist' ktp.).

Laŭ la 15a regulo de la Fundamenta gramatiko oni senĝene transprenis ilin en E-on, kiel 'marksist/o', sed la ekzisto de simila E-a sufikso igis la parolantojn mise taksi tiajn vortojn derivaĵoj, do 'marks/ist/o'. Oni foje uzas '-ist', foje '-an', nur laŭ la propraj kutimoj. Rezulte la enhance tute paralelaj nocio "adepto de Lutero" kaj "adepto de Kalvino" en E-o estas jen 'luterano', jen 'kalvinisto'! Kie ĉi tie estas la aŭtonomeco de E-o, ĝia granda avantaĝo al "fontlingvaj sklavoj" kiel Interlingvao?

Sed ĉar tiu uzado jam delonge kaj neforigeble enradikiĝis en nia lingvo, do mi nur povas atentigi vin, karaj legantoj, ke oni pro la unueco kaj klareco de la lingvo prefere ne uzu '-ist' en ĝia dua signifo. Tiel klaros, ke sciencisto, kiun okupas Markso kaj siaj ideologio, povas samtempe esti ja 'marksisto' kaj ne 'marks(ism)ano' ('-ism-' cxi tie estas superflua laŭ la principo de sufiĉo kaj neceso).

virinoj kaj viroj, kaj hodiaŭ bedaŭrinde ekzistas multe da konfuzo, kiel ĝuste ĝin esprimi(1).

Rudolf Fischer, la redaktisto de "esperanto aktuell", diligente esploris la Fundamentan kaj Zamenhofan uzadojn, la postan lingvan ŝanĝigon kaj la kaŭzojn de la oftaj miskomprenoj.

Mi nun nur donos resumon de la rezultoj:

Ekzistas tri laŭseksaj tipoj de nekunmetitaj vortoj indikantaj personon (malpli ofte beston, kie la sekso kutage ne gravas): 1. seksoneŭtralaj (sen indiko de ajna sekso, ekz. 'homo', 'persono', 'oni', 'ili');

2. masklaj (kiuj enhavas viran sekson, ekz. 'viro', 'patro', 'sinjoro', '-cxj');

3. femalaj (kiuj enhavas inan sekson, ekz. 'damo', 'nimfo', 'ŝi', '-nj').

Oni krome havas rimedojn vortfardajn, per kiuj oni ricevas seksindikan vorton el alispeca bazaj vortoj. En E-o ekzistas la sekvantaj tipoj:

A. sekso- simetria tipo: El seksoneŭtrala bazo oni ricevas kaj masklan kaj femalan derivaĵojn, ekz. 'bovo' - 'virbovo' - 'bovino'. Tiun tipon oni uzas preskaŭ nur ĉe bestoj.

B. seksodominanta tipo: El maskla bazo oni ricevas femalan derivaĵon, ekz. 'knabo' - 'knabino'.

C. seksinkluda tipo: Seksoneŭtrala

sekso

formon por ambaŭ seksoj aŭ nur por viroj. Tial ili trouzas precipe la prefikson 'ge-', por ne riski ofende ne alparoli virinojn.

Sed fakte al tiu grupo B apartenas nur malmultaj vortoj, la masklaj: vortoj, kiu indikas parencecon ('patro' ktp.), nobelaran titolon ('reĝo' ktp.) kaj tre malmultaj aliaj ('sinjoro', 'knabo'); nur ĉe tiuj oni devas uzi 'ge-' en la pluralo por indiki ambaŭ seksojn. Sed la granda plimulto apartenas al la grupo C, la seksoneŭtralaj vortoj sen masklaj derivaĵo, do ne nur 'homo', 'persono', 'infano', sed ankaŭ ĉiuj profesiindikantaj vortoj kiel 'tajloro', 'soldato', kaj precipe ĉiuj personaj sufiksoidoj ('-an', '-estr', '-ist', '-id', '-ul') kaj la substantivigitaj participoj ('-anto', '-ito' ktp.). Ĉe tiuj oni ne bezonas 'ge-' ('instruistoj' = "profesie instruantaj personoj"; 'geinstruistoj' = "profesie instruantaj viro(j) kaj virino(j)" - oni insistas pri la geeco), en singularo same sufiĉas la simpla formo ('denaskulo', ne 'denaskul(in)o!'); finfine post la unua indiko de la sekso ĉe virinoj oni ne plu bezonas la sufiksoidon '-in' ĉe tiuj vortoj ('Ŝi estas komencanto.', ne 'komencantino').

Simile estas ĉe la personaj pronomoj de la 3a persono de singularo: Dum

akcepti la seksoneŭtralecon de 'li', vi povas senĝene uzi 'ĝi', parolante pri persono, tio estas laŭfundamenta, logika kaj eĉ Zamenhofa.

Nu, mi esperas, ke mi per tiu resumeto povis kontribui al la lingva kleriĝo de la legantoj kaj samtempe forpeli la timon, ke E-o iamaniere estas seksisma lingvo.

Kiun interesas la problemaro (aŭ kiu ne kredas min), legu la artikolojn de sinjoro Fischer:

- "Das Pronominalsystem im Esperanto - (noch) sexusinklusiv?!", en: Blanke, Detlev (red.), Plansprachen und ihre Gemeinschaften (Interlinguistische Informationen, Beiheft 8), Berlin 2002, p. 86-106

- "Sexusneutrale und sexusindizierende Bezeichnungen für Lebewesen im Esperanto", en: Blanke, Detlev (red.), Plansprachen und elektronische Medien (Interlinguistische Informationen, Beiheft 9), Berlin 2003, p. 110-149

Ili estas haveblaj cxe la Societo Pri Interlingvistiko: www.interlinguistik-gil.de.

Aux konsultu la PMEGon: www.bertilow.com/pmeg/ je "seksa signifo de O-vortoj".

(1)En la menciita /kune/-eldono mi trovis minimume kvar tiurilatajn

peketojn, krome la germanan ekvivalenton al ĝi, la envorta 'I' ("MitarbeiterInnen").

(2) Precipe pro malĝusta instruo, sed ankaŭ, ĉar tipo B kaj C uzas la saman femalan sufikson '-in'; ordinara e-isto ne unuavide ekkonas la fundamentan diferencon inter 'knabino' kaj 'junulino', sed la lastan oni povas malkunligi al 'ina junulo', dum el la alia ne fareblas *ina knabo!

kann man neben dem leckeren Essen auch gleich noch was für den Umweltschutz tun.

"Ja aber warum denn nur?"

Die Gründe Vegetarier zu werden sind ausgesprochen vielseitig. So kann es sein, daß einem tierisches Essen einfach nicht schmeckt oder daß man es nicht verträgt. Für andere ist auch der Besuch im Schlachthof

tierischen Produkte essen oder verwenden, also auch keine Lederklamotten tragen und den Rohköstlern, die wenig bis gar keine industriell hergestellte Nahrung zu sich nehmen.

Wer versucht klassisch zu kochen und dabei einfach eine Komponente wegläßt wird natürlich nicht weit kommen. Dafür kann man sich aber in der reichhaltigen Küche vieler anderer Länder bedienen in denen die Men-

vegetarisch kochende Restaurants.

"Ja ist das denn überhaupt gesund?"

Klaro! Als reiner Puddingvegetarier wird man nicht allzuweit kommen. Aber wenn man sich Gedanken über seine Ernährung macht kommt man schnell darauf, was einem gut tut. Viel Obst und Gemüse, dazu Vollkomprodukte geben dem Körper alles was er braucht. Wer dann noch

Vegetarier sein

27

Kaj mi (r)estos - fundamentano.

*Kirilo Brošo/Cyril Brosch
Cyril.Brosch@stud-mail.uni-wuerz-
burg.de*

"Vegetarier? Was ist das denn?"

Dabei ist die Antwort ganz einfach. Vegetarier sind erstmal Leute die kein Fleisch essen. Und von denen gibt es inzwischen eine ganze Menge. Laut FORSA allein über 6 Millionen Vegetarier in Deutschland, was etwa 8 Prozent der Bevölkerung entspricht. In anderen europäischen Ländern sieht es ähnlich aus.

"Aber da ißt Du doch den Tieren das ganze Futter weg."

Stimmt :-). Dafür ist die Produktion pflanzlicher Energie auch 7 mal preiswerter als die gleiche Menge an fleischlicher Kost, da man nicht erst den Umweg über ein Tier gehen muß, sondern direkt zum Endverbraucher gelangt. Dadurch werden weniger schädliche Methangase abgegeben und es entstehen weniger Probleme durch übergroße Weideflächen. Somit

ein einschneidendes Erlebnis, denn nicht jeder kann seinem Essen erst in die Augen schauen und danach kraftvoll zubeißen. Einige legen möchten aktiven Umwelt- und Tierschutz betreiben und andere wiederum legen einfach keinen Wert auf den täglichen Braten und ernähren sich deshalb überwiegend pflanzlich. Darüber hinaus ist vegetarische Ernährung auch ein einfacher Weg um abzunehmen.

"Ja aber was ißt Du denn dann? Etwa nur Brot, Nudeln und Süßigkeiten?"

Da gibt es viele Möglichkeiten, da es zunächst viele Arten von Vegetariern gibt. Die häufigsten sind die Ovo-Lacto Vegetarier die neben allem Pflanzlichen auch noch Eier sowie Milch und Milchprodukte zu sich nehmen. Für die ist übrigens auch auf dem IS gesorgt, denn immerhin 35% der Teilnehmer an unserem Sylvestertreffen bestellen vegetarisches Essen.

Ebenso gibt es Vegetarier, die als tierische Produkte nur Eier oder nur Milch und Milchprodukte zulassen, sowie jene, die auch Fisch essen. Auf der anderen Ecke der Nahrungskette geht es weiter mit den Veganern, die generell keine

foto: <http://www.fotos-direkt.de>

schon schon allein aus Kostengründen häufig fleischlos kochen. Viele asiatische Gerichte fallen in diese Kategorie.

Die vegetarische Küche ist genauso spannend und lecker wie die normale. Amazon.de listet unter "vegetarisch kochen" allein 241 Titel auf. In vielen Restaurants gibt es die vegetarische Ecke auf der Speisekarte und an einigen Orten findet man sogar rein

Eier und Milchprodukte zu sich nimmt lebt sogar deutlich gesünder als ein Normalbürger. Vegetarier haben eine deutlich erhöhte Lebenserwartung!

Als Veganer muß man aufpassen, daß man alle nötigen Stoffe bekommt. Das gilt aber auch für die klassische Ernährung.

"So ein neomodischer Kram...."

Vegetarier gibt es schon länger als es

Menschen gibt. Die größten Dinosaurier haben sich an Blättern gelabt und auch unseren nächsten Verwandten im Tierreich die Schimpansen füttern lieber bequem vom Baum als sich die Mühe der Jagd zu machen. Bei den Menschen war es früher häufig ein Kostenfaktor. Arme Familien konnten und können sich kein Fleisch leisten, da es zu teuer ist und haben deshalb darauf verzichtet. In einer wohlhabenden

naciajn. Estas oportuno kiu indas ke la tuta esperantistaro subtenu. La revoj de kelkaj, realiĝantaj, atingos milojn da homoj.

Niaj celoj estas:

1. Instrui Esperanton kaj informi la ĝeneralan publikon al la mondo de Esperanto.
2. Vigligi lokajn grupojn.
3. Oferti instrusperton kiu povas esti uzata estontece por plua trejnadado de lokaj grupoj kaj klasoj.

Esprantomobilo:

ELNA
PO Box 1129
El Cerrito CA 94530
USA

29

esperantomobilo

Gesellschaft ist dies nicht mehr nötig und so haben alle Bürger das Recht auf Übergewicht, Diabetes, Herz- und Kreislaufprobleme und viele andere Krankheiten die durch Fehlernährung bedingt sind.

"Wer weiß mehr darüber?"

In Deutschland gibt es den Vegetarierbund VEBU, der die gemeinsamen Interessen bündelt und versucht die Interessen von Vegetariern gegenüber Politik und Wirtschaft durchzusetzen. Wer einfach nur vegetarisch kochen möchte findet auch beim Buchhändler um die Ecke das ein oder andere passende Buch. Probierts einfach mal aus - es lohnt sich.
Martin Sawitzki

Weitere Infos:
<http://www.vegetarierbund.de> (VEBU)
<http://www.ggb-lahnstein.de>
(Gesellschaft für Gesundheitsberatung)
<http://de.wikipedia.org/wiki/>

Vegetarismus

La esperantomobilo (EM)

estas teamo de ses esperantistoj el Domingo, Kanado, Ukrainio, Usono kaj Rusio kiuj aŭtobuse vojaĝos tra Norda Ameriko instruante semajnfinajn kursojn de Esperanto.

Por doni internaciajn kontaktojn al nordamerikanoj ĝuste nun kiam tiaj kontaktoj estas tiom gravaj, juna teamo de vojaĝantaj Esperanto-instruantoj estas bezonataj. Komence, nia instruvojaĝo inkluzivas Kanadon kaj Usonon kun la ebleco daŭrigi al Meksiko, Centra Ameriko kaj Suda Ameriko. La grandeco de nia vojaĝo dependos de niaj donacoj kaj la nombro da urboj kiuj volontulas por gastigi la kursojn.

La sperto kaj la kreskado de Esperanto en Ameriko daŭrigos longe post kiam la Esperantomobilo instruvojaĝo finiĝos. Ĉi tiu projekto allogos subtenon de komunumoj same kiel la amaskomunikilojn lokajn kaj

4. Helpi krei lokajn grupojn.
5. Krei pli bonan trejnmateriojn.
6. Krei amikecon per interŝanĝoj.

Nia instruado sekvas la modelon de informado, instruado kaj utiligado. Jen ekzempla programo:

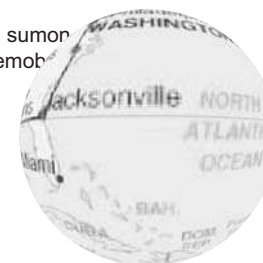
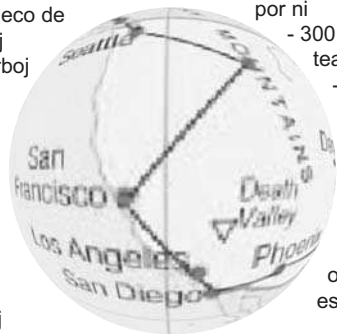
- Ĵaude: informado pri Esperanto en la loka lingvo
- Vendrede-dimanĉe: intensiva semajnfina kurso de Esperanto
- Lundo: amuza vespero en Esperanto por praktikigi la kursanojn kaj lokajn esperantistojn.

Esperantomobilo estas komunuma projekto kaj bezonas financon subtenon de ĉiu parto de la komunumo aprezas ĉiajn donacojn.

- 4.000 Eŭroj en aĉetos aŭtobuseton por ni
- 300 Eŭroj nutros la teamon semajne
- 20 Eŭroj aĉetos libron por komencanto

Por donaci al la Esperantomobilo, sendu donacojn al unu el la jenaj

organizoj kaj petu ke ĝi estu apartigita por

Retpoŝto:
elna@esperanto-usa.org
Telefono: +1 510 653 0998
Fakso: +1 510 653 1468

Esperanto-Societo Kebekia (ESK)
6358 rue de Bordeau
Montreal PQ
Canada H2G 2 R8

UEA:
Membroj povas transpagi sumon sia konto al la konto de "emob" sendante peton al financoj@co.uea.org

Por pliaj informoj pri donacoj, bonvolu rigardi: www.esperantomobilo.org

Bundesgeschäftsstelle (BerO)

Einbecker Str. 36, 10317 Berlin,
Tel./Fax.: (0 30) 42 85 78 99,
E-Mail: bero@esperanto.de,
weitere Infos unter:
<http://www.esperanto.de/dej/bero.htm>

DEJ-Mitgliederverwaltung

Sabina Nedl, Rushaimerstr. 10,
80689 München
E-Mail: gej.ma@esperanto.de

Internationale Beziehungen

Anna-Laura Wickström
E-Mail: gej.kir@esperanto.de

•kune•

Deutsche Esperanto
Jugend, Einbecker Str. 36,
10317 Berlin
E-mail: kune@esperanto.de

DEJ-Mitgliedsbeiträge 2004

Bitte beachtet: Alle Beiträge sind zum Jahresbeginn bzw. zum Beitrittszeitpunkt auf das angegebene Konto zu überweisen. Zuschriften, die die Mitgliedschaft betreffen (Adressänderungen u.ä.), bitte direkt an das BerO (Adresse siehe oben).

Kategorie A (Jahrgang 1978-87):

• Schüler, Studenten, Azubis, Zivil-

Esperanto aufmerksam zu machen.

Infos bei:
Steffen.Pietsch@esperanto.de

Spenden

(genauso wie die Mitgliedsbeiträge) an die DEJ sind steuerlich abzugsfähig. Die Bankverbindung findest du oben.

adressen

dej-intern

31

Vorsitz

Felix Zesch, Adenauerring 2//B8,
76131 Karlsruhe, Tel.: (01 79) 7 50 00 53,
E-Mail: gej.prezidanto@esperanto.de

Unterorganisationen

Julia Noe, Katharinenstr. 4, 69-321,
70182 Stuttgart,
Tel.: (07 11) 6 20 91 21, E-Mail:
gej.kola@esperanto.de

Veranstaltungen

Martin Sawitzki, Max-Planck-Ring 8d,
Wg. 56, 98693 Ilmenau
Tel.: (0 36 77) 4 44 50 5, E-Mail:
gej.kkren@esperanto.de

Finanzen

Anna Posingies, Danziger Str. 68,
10435 Berlin,
E-Mail: gej.kasko@esperanto.de

Subventionen

Andreas Diemel, Buderusstr. 3, 4507
Essen, Tel.: (0201)4787202, E-Mail:
gej.supo@esperanto.de

Öffentlichkeitsarbeit

Isabel Frey, Kellerweg 59, 67583
Guntersblum, E-Mail:
gej.kapri@yahoo.de

Briefkontakte

Luisa Rund, Herbert-Baum-Str. 11,
13088 Berlin, Tel.: (0 30) 96 20 51 24
27, E-Mail:
koresponda.servo@esperanto.de

Deutscher Esperanto-Bund (DEB)

(DEB), Immentalstr. 3, 79104
Freiburg, Tel.: (07 61) 28 92 99,
Fax: (07 61) 28 92 96, E-Mail:
GEA@esperanto.de

Bücherdienst des DEB

Dr. Wolfgang Schwanzer, Pfarrer-
Seeger-Str.
9, 55129 Mainz, Tel./Fax: (0 61 36) 4
62 32 (abends), E-Mail:
wolfgang.schwanzer@esperanto.de

Deutsche Esperanto-Bibliothek

Torhaus, Gmünder Torplatz, 73430
Aalen, Tel. (0 73 61) 52 -
25 85 od. 52 - 25 80

junularo esperanta svislanda

Postfach 3324, CH-4002 Basel,
Schweiz, E-Mail: jes@skol.ch

Österreichische Esperanto- Jugend

Postfach 804, A-8011 Graz
E-Mail: aej@esperanto.at
<http://aej.esperanto.at/>

oder Wehrdienstleistende, Arbeitslose
15 Euro

• Jugendliche mit Einkommen 30E

Kategorie B (ab 1988): 8 E

Förderer

(freiwilliger Beitrag, jeweils mind.)
ohne Einkommen 15 Euro
mit Einkommen 30 Euro

P-Förderer

freiwilliger Beitrag mind. 50 Euro

Bank für Sozialwirtschaft Hannover
(BLZ 251 205 10), Kto.-Nr.: 8424901
(Beiträge, Spenden, Abos) oder
8424900 (für Treffen)

Internet

www.esperanto.de/dej. Hier ist die
DEJ mit ihren Internet-Seiten präsent.
Hier sind aktuelle Infos und viele
Hintergrundnachrichten über unsere
Arbeit und andere Esperanto-
Aktivitäten leicht zugänglich.
Wir bieten auch eine Esperanto-E-
Mail-Adresse (z.B. in der Form
Gabi.Mustermann@esperanto.de) für
nur 3 E. pro Jahr an. Auf diese Eo-
Adresse eingehende Nachrichten
werden an deine Haupt-E-Mail-
Adresse automatisch weitergeleitet.
Eine tolle Möglichkeit, unauffällig auf

Mitgliederwerbepremien

Habt ihr schon mal gemerkt, dass euer
Geldbeutel genauso leer ist
wie die Mitgliederliste? Also wollen wir
beides füllen. Für jedes C-Mitglied,
das ihr werbt, bekommt ihr 0,50 E, für
jedes A-, B-, F- und P- Mitglied be-
kommt ihr euren kompletten Jahres-
beitrag erstattet.

Grüner Draht (Verda Lineo)

Hast du der Akkusativ vergessen?
Was heißt "Esperanto" eigentlich auf
Deutsch?
Ein DEJ-Service: Der Grüne Draht
(Verda Lineo) unter
Verda-Lineo@esperanto.de

Treffen

11.04.04 (Ostersonntag)
1.Dts. Esperanto-Sammlertreffen,
Herzberg/Harz
Standgebühr pro Meter: 9 Euro,
EGS-Mitglieder: 5 Euro
Was kann angeboten werden: bitte
altes&neues Material, z.B.
Übermengen, Bücher, Zeitschriften,
Ansichtskarten, Philatelie, Münzen,
Tonträger, Videos, Plakate, Linguistik,
Bücher in anderen Sprachen,
Anstecknadeln, Transparente, usw.

